

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2027

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Język w relacjach społecznych
Kod przedmiotu*	LII.4
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr hab. prof. UR Ewa Oronowicz-Kida
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Językoznawcy z IPiD

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	30								3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Egzamin pisemny

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student/ka powinien/powinna znać zagadnienia językowe na poziomie studiów pierwszego stopnia (fonetyka, morfologia, składnia, kultura języka, leksykologia, stylistyka praktyczna, metodologia badań językoznawczych).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Poznanie zjawisk językowych współczesnej polszczyzny, przyczyn zmian językowych i ich dynamiki w kontekście uwarunkowań społecznych
C ₂	Kształcenie umiejętności krytycznej analizy wypowiedzi własnych i cudzych, analizy zjawisk językowych, języka różnych środowisk
C ₃	Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów w zakresie zaburzeń rozwoju mowy i w nauczaniu języka polskiego jako obcego na podstawie wiedzy o współczesnym języku polskim.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka zna najważniejsze zjawiska językowe we współczesnej polszczyźnie; ma wiedzę na temat społecznych przyczyn zmian zachodzących w języku polskim, wie jak wyjaśnić ich dynamikę; zna i rozumie językoznawcze, w tym socjolingwistyczne, podstawy logopedii; zna podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki	K_W05 E.1L.W2
EK_02	Student/ka umie dobierać formy normy wzorcowej polszczyzny w wypowiedzi ustnej i pisanej. Potrafi wykorzystać wiedzę o zjawiskach językowych współczesnego języka polskiego do rozwiązywania problemów w zakresie zaburzeń rozwoju mowy i problemów w nauczaniu języka polskiego jako obcego; ma umiejętności dotyczące poprawnego wypowiadania się i formułowania wniosków, analizuje socjolingwistyczne podstawy logopedii; prezentuje podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki	K_U01 K_U02 K_U05 E.1L.U2
EK_03	Student/ka ma świadomość tego, jak ważne jest odpowiednie wykorzystywanie wiedzy ze współczesnego języka polskiego do oceny swojej wiedzy czy rozwiązywania problemów badawczych i wychowawczych	K_K01 E.1L.K2

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Wprowadzenie do problematyki współczesnego języka polskiego. Ogólna charakterystyka przedmiotu. Tematyka wykładów, lektury, metody oceny.
Ustalenia terminologiczne i chronologiczne – etymologia i semantyka pojęć oraz cezury: 'współczesność – współczesny', 'język polski – polszczyzna'.
Odmiany językowe współczesnej polszczyzny: polszczyzna ogólna – polszczyzna gwarowa, język mówiony – język pisany, odmiana oficjalna – odmiana nieoficjalna.
Poprawność językowa współczesnej polszczyzny – podstawowe pojęcia: system językowy, norma językowa i jej wewnętrzne zróżnicowanie (poziom wzorcowy i poziomy użytkowy), uzus językowy, kryteria poprawności językowej, innowacja i błąd językowy

Analiza i ocena poprawności wewnętrznojęzykowej (błędy systemowe: gramatyczne, leksykalne, fonetyczne, i błędy użycia: stylistyczne) oraz zewnętrznojęzykowej (błędy ortograficzne i interpunkcyjne).
Aktualne zagadnienia kultury języka w Polsce. Wpływ prasy, radia, telewizji, Internetu na rozwój współczesnego języka polskiego. Zmiany we współczesnej polszczyźnie – przegląd zjawisk
Charakterystyka wybranych zmian we współczesnej polszczyźnie: ekspansja potoczności, model grzeczności językowej, modna leksyka, wulgaryzacja zachowań językowo-kulturowych.
Polskie ośrodki lingwistyczne – omówienie przedmiotu prowadzonych badań i przedstawicieli
Naukowe wydawnictwa językoznawcze (wydawnictwa zwarte i periodyki). Przegląd literatury językoznawczej dotyczącej współczesnego języka polskiego
Sylwetki polskich językoznawców
Działalność opiniodawczo-doradcza: polskie instytucje i towarzystwa (Rada Języka Polskiego, Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, Towarzystwo Kultury Języka).

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
<i>Nie dotyczy</i>

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Dyskusja po wykładach, rozmowy w czasie konsultacji, ocena z egzaminu	wykład
EK_02	Dyskusja po wykładach, rozmowy w czasie konsultacji, ocena z egzaminu	wykład
EK_03	Dyskusja po wykładach, rozmowy w czasie konsultacji	wykład

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Wykład: Egzamin pisemny Pozytywna ocena z testu egzaminacyjnego, obejmującego sprawdzenie wiedzy i umiejętności z całego semestru; Test egzaminacyjny oceniany w skali: bdb, +db, db, +dst, dst, ndst; NA OCENĘ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobrą 100%–91% poprawnych odpowiedzi, • plus dobrą 90%– 85% poprawnych odpowiedzi, • dobrą 84%– 75% poprawnych odpowiedzi,
--

- plus dostateczną 74%–70% poprawnych odpowiedzi,
- dostateczną 69%–60% poprawnych odpowiedzi,
- niedostateczną poniżej 60% poprawnych odpowiedzi.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	45 (przygotowanie się do zajęć i do egzaminu: czytanie literatury przedmiotu, przygotowywanie zadanych treści)
SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Gajda Stanisław (red.), 2001, *Język polski*, Opole.
- Lachur Cz., *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Opole 2004.

Literatura uzupełniająca:

- Bajerowa Irena, 1999, *Wstyd nie odmieniać nazwisk*, „Język Polski”, nr 4 (lub „Poradnik Językowy” 1998, nr 10).
- Bartol Danuta, 1986, *O warszawskiej gwarze studenckiej*, w: *Współczesna polszczyzna. Wybór zagadnień*, red. Halina Kurkowska, Warszawa, s. 321-335.
- Bralczyk Jerzy, Mosiołek-Kłosińska Katarzyna (red.), 2000, *Język w mediach masowych*, Warszawa.
- Bralczyk Jerzy, Mosiołek-Kłosińska Katarzyna (red.), 2001, *Zmiany w publicznych zwyczajach językowych*, Warszawa.
- Bugajski Marian, 2006, *Język w komunikowaniu*, Warszawa.
- Dąbrowska Anna (red.), 2008, *Język a Kultura, t. 20, Tom Jubileuszowy*, Wrocław.
- Dąbrowska Anna (red.), 2009, *Język a Kultura, t. 21, Tabu w języku i kulturze*, Wrocław.
- Dąbrowska Anna, 2008, *Zmiany obszarów podlegających tabu we współczesnej kulturze*, w: *Język a Kultura, t. 20, Tom Jubileuszowy*, red. Anna Dąbrowska, Wrocław, s. 173-196.
- Grochola-Szczepanek Helena, 2010, *Od gender studies do lingwistyki płci, czyli o terminologii genderowej w języku polskim*, „Język Polski”, R. XC, z. 3, s. 211-219.

- Grybosiowa Antonina, 2008, *Nowa jakość – nowa nazwa? (o nazwie inteligencja)*, w: *Język a Kultura*, t. 20, Tom Jubileuszowy, red. Anna Dąbrowska, Wrocław, s. 51-58.
- Grzenia Jan, 2007, *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa
- Klebanowska Barbara, 1986, *Poglądy przedstawicieli warszawskiej inteligencji na współczesną polszczyznę*, w: *Współczesna polszczyzna. Wybór zagadnień*, red. Halina Kurkowska, Warszawa, s. 364–377.
- Kołodziejek Ewa, 2005, *Subkultura studencka*, w: *tejsze, Człowiek i świat w języku subkultur*, Szczecin, s. 159-195. Bajerowa Irena, 2003, *Zarys historii języka polskiego 1939-2000*, Warszawa.